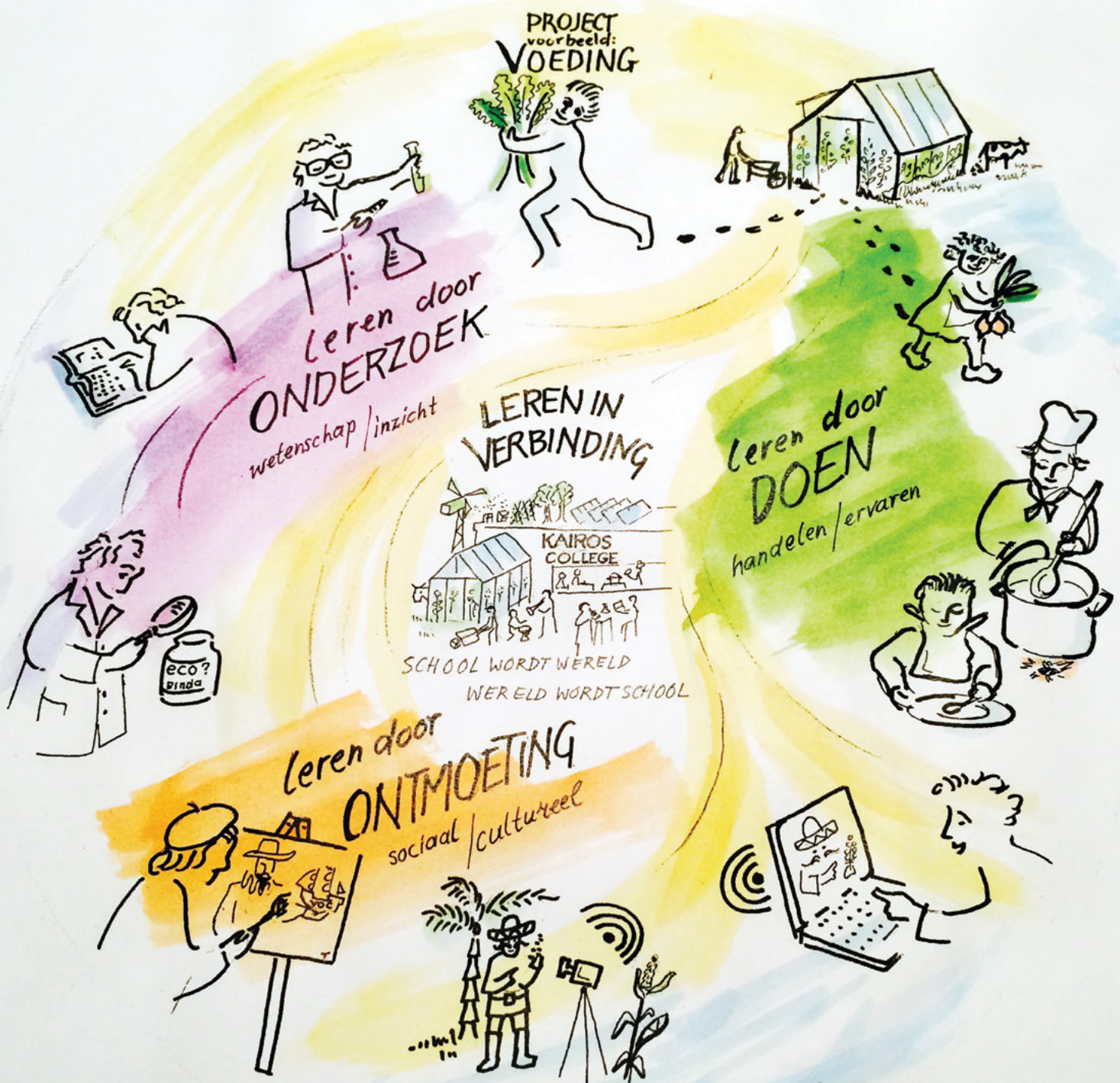

START >>

STARTDOCUMENT KAIROS COLLEGE

MEI 2016

Inleiding

1. Slagingskans
2. Onderwijsconcept en onderwijskwaliteit
3. Organisatiestructuur
4. Huisvesting
5. Doelmatigheid
6. Ouderinteresse

> 6000 woorden:

Over dit document

Illustratie voorblad: Ton Mensenkamp

Inleiding

In de Griekse mythologie bestaan twee goden van de Tijd: Chronos en Kairos. Chronos gaat over de tijd van de klok. Kairos is de god van het geschikte moment. Door alert te zijn kun je hem zien aankomen en bij zijn ene haarlok beetpakken. Lukt dat, dan ontstaat een kans, een creatief ogenblik dat onmeetbaar is, kort en oneindig tegelijk. Dient zo'n moment zich aan dan moet je niet aarzelen, je moet het meteen vastgrijpen. Want met vleugels aan zijn voeten en rug is Kairos snel gevlogen!

Het Kairos College is een school voor actueel en vitaal voortgezet vrijeschoolonderwijs. In zowel inhoud als vorm verrijkt ons schoolontwerp het bestaande onderwijs in Nederland: met het Kairos College zien we een unieke actieve leergemeenschap voor ons voor leerlingen, leerkrachten en ouders. Door in denken en handelen een circulair principe centraal te stellen willen we de meest duurzame school van Amsterdam realiseren.

Met dit schoolplan richten we ons op vernieuwing van het vrijeschoolonderwijs en tegelijkertijd op het heruitvinden van de creatieve pedagogische grondhouding die deze onderwijsvorm beoogt. Door de basiswaarden van de vrijeschooltraditie opnieuw vorm te geven slaan we een noodzakelijke brug naar de toekomst, de maatschappij van de éérentwintigste eeuw.

Kern: vernieuwing en basiswaarden

Onze ambitie tot vernieuwing is in de kern gericht op:

- ontwikkeling van een uitdagende individuele leerroute
- functioneel en inspirerend gebruik van moderne technologie
- circulair denken en handelen: duurzaamheid, gezondheid, verbinding tussen natuur en cultuur zijn speerpunten voor de school als congruente leergemeenschap en minisamenleving

De basiswaarden van de vrijeschoolpedagogiek geven wij opnieuw vorm door middel van de volgende kerndoelen:

- verbinding met de wereld, verbinding met het hier en nu, wereld-burgerschap
- autonomie van de leerkracht: werken in kleinschalige autonome leerteams
- start van een aansluitende leraren vooropleiding
- heterogene klassen voor de eerste twee leerjaren
- uitbreiding en verdieping van de krachtige werkvormen uit de vrijeschooltraditie zoals het periodeonderwijs, belevend leren, vertelkunst, vak-verbindend leren en stages

1. Slagingskans

Het Kairos College is een schoolplan voor een vooruitstrevende en innovatieve vrijeschool voor vmbo-t, havo en vwo in een doorlopende leerlijn (klas 7 - klas 12) met Vrijeschool Kairos voor basisonderwijs (kleuterklas - klas 6) en Peutergroep Noortje in Amsterdam-Noord. We streven naar de start van deze nieuwe school per schooljaar 2018-2019 onder het bestuur van de Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland (VSVONH).

Het Kairos College is in inhoud en organisatie een kansrijk schoolplan omdat we weloverwogen keuzes hebben gemaakt voor realistische vernieuwing en verdieping, omdat een grote gedreven groep van vrijeschoolbetrokkenen en -experts zich achter ons plan schaart, omdat er onder ouders en leerlingen in de regio Amsterdam grote behoefte is aan vooruitstrevend vrijeschoolonderwijs en omdat ons initiatief voortbouwt op de met succes opgerichte basisschool Vrijeschool Kairos.

Expertise. Door de gedegen kennis en ervaring binnen onze initiatiefgroep (waaronder een schoolbestuurder, schoolleiders, leerkrachten en ouders) en een netwerk van experts en vrije denkers dat wij raadpleegden is ons plan gedegen en goed beargumenteerd.

Lerarenteam. Aan de kwaliteit van onze leerkrachten stellen wij specifieke eisen. Bij ons plan hoort daarom de ontwikkeling van een vooropleiding voor leerkrachten. Deze opleiding willen we het jaar voorafgaand aan de start van de school laten beginnen. Omdat een groep gemotiveerde leerkrachten ons volgt met grote interesse zijn we positief gestemd over de aanstelling van het gewenste gekwalificeerde lerarenteam.

Kwaliteit basisschool en animo. De recent opgerichte basisschool Vrijeschool Kairos, die door een deel van de initiatiefgroep is opgericht, vormt de basis van ons initiatief. De belangstelling onder ouders voor een doorlopende leerlijn vanuit deze inhoudelijke basis is groot. Vrijeschool Kairos kenmerkt zich door autonomie bij de leerkracht, grote eigen verantwoordelijkheid bij het team en pioniersgeest en vooruitstrevendheid bij het team en de ouders. De Onderwijsinspectie toonde zich zeer enthousiast over de kwaliteit die het team van Vrijeschool Kairos in korte tijd heeft weten neer te zetten.

Oprichtings-fase. Zoals aangegeven heeft ons plan op inhoudelijk en organisatorisch vlak en qua animo een stevig fundament. Wij zien de noodzaak voor onderwijsvernieuwing in de maatschappij en aan de opgroeiende kinderen. Het bestuur van de Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland wil ruimte maken voor een duurzame onderwijsvernieuwing. Wat betreft de bekostiging is de ruimte van het bestuur echter zeer beperkt. Met de recent opgerichte *Stichting Vrienden van Vrijeschoolonderwijs Kairos* hebben we een orgaan in het leven geroepen dat het bestuur en de initiatiefgroep kan helpen de financiële armslag te vergroten.

2. Onderwijsconcept en onderwijskwaliteit

VISIE worden wie je bent

Toekomst. Onze kinderen groeien op in een snel veranderende wereld. Bepaalde beroepen zullen verdwijnen en nieuwe taken en vaardigheden worden van belang. Naast de echte wereld bestaat de virtuele wereld met je *online* identiteit. Als *homo digitalus* verkeren we in 'het tweede technologie tijdperk' en leggen we in één klik verbinding met wie, waar of wat dan ook.

Hoe kun je in deze wereld opgroeien tot een evenwichtig mens? Wat hebben kinderen en jongvolwassenen nodig om hun plek te kunnen vinden in de maatschappij? Hoe groeien jongeren op tot zelfbewuste burgers die duurzaam met hun omgeving en het milieu omgaan? Hoe kan een school aansluiten bij de verstrekkende technologische ontwikkelingen in de maatschappij die van invloed zijn op de arbeidsmarkt en onze manier van (samen)leven?

Voor ons liggen de antwoorden op deze vragen in veelzijdig onderwijs gericht op een brede en evenwichtige ontwikkeling van kinderen. Onderwijs gericht op leerplezier en een leven lang leren. Onderwijs dat je creatief vermogen aanspreekt. Onderwijs waarbij je zelfvertrouwen en zelfkennis verwerft en dat je stimuleert te worden wie je bent. En onderwijs dat je activeert een bijdrage te leveren aan de maatschappij en de wereld. Met dit onderwijs kom je sterk te staan.

Met leerplezier, creativiteit, zelfvertrouwen en zelfkennis zullen jongeren over de veerkracht beschikken die zij nodig hebben om hun plek in de snel veranderende wereld steeds opnieuw te kunnen vinden.

Op het Kairos College geven we dit onderwijsbeeld vorm met drie pijlers:

1. persoonlijkheidsvorming
2. autonoom en creatief leraarschap
3. duurzaamheid, circulair denken en handelen

Om een brug te slaan naar de toekomst kiezen we ervoor om de jarenlange traditie van het vrijeschoolonderwijs te vernieuwen en te verdiepen. We laten dit zien in de manier waarop we de pijlers voor de school uitwerken (zie verderop).

Mensbeeld. Bij het neerzetten van deze pijlers laten we ons inspireren door het mensbeeld van de antroposofie, ontwikkeld door Rudolf Steiner (1862-1925). In dit mensbeeld beschikt ieder mens over unieke mogelijkheden om te verwezenlijken in zijn leven. De individuele ontwikkelingsweg van iedere leerling benaderen we daarom op een verfijnde en holistische manier, uitgaand van de drie ontwikkelingsgebieden die Rudolf Steiner beschreef: het denken, het voelen en het willen. In ons onderwijs streven we ernaar het denken, het voelen en het willen evenwichtig aan te spreken. We zoeken de verbinding van deze driedigtheid in ritme en inhoud gedurende een les, gedurende de dag, in het leerplan en in het lesaanbod. Dit leidt tot activerende werkvormen, beweeglijk onderwijs en intrinsieke leermotivatie.

Inspiratoren. Op het Kairos College onderschrijven we het identiteitsdocument *Wat maakt de vrijeschool uniek?* opgesteld door de landelijke *Vereniging van vrijescholen* en putten we uit de ervaring van de wereldwijde vrijeschooltraditie van bijna honderd jaar.

Verder laten we ons inspireren door de visie op de kern en toekomst van het vrijeschoolonderwijs van Aziza Mayo, lector Vrijeschoolwaarden aan de Hogeschool Leiden, en de visie van onderwijspedagoog Gert Biesta. Andere inspiratoren zijn: Michael Fullan, Ken Robinson, Joke Hermsen, John Hattie, Friedrich Schiller (1759-1805), Martha Nussbaum, Arthur Zajonc, Otto Scharmer, Eric Scherder, Wil Derkse, Mihaly Csikszentmihalyi, Russell Brand, Hannah Arendt.

MISSIE wat breng ik in de wereld?

Om als leerling te kunnen worden wie je bent stimuleert het Kairos College de cognitieve ontwikkeling en het oordeelsvermogen, de wilsontwikkeling, sociale vorming en ontwikkeling van zelfvertrouwen. Het is onze missie om leerlingen te begeleiden naar een volwassen leven waarin zij als vrij denkende, voelende en

strevende mensen de maatschappij mede vorm kunnen geven op basis van hun eigen idealen. De vraag die we centraal willen stellen op onze school is: *wat breng ik in de wereld?*

PIJLERS

1. PERSOONLIJKHEIDSVORMING

Hoofd, hart, handen. Met een breed aanbod van vormende vakken die aansluiten bij de ontwikkelingsfasen van kinderen willen we dat onze leerlingen zich gedurende hun schooltijd ten volle kunnen ontwikkelen op verschillende gebieden én op verschillende manieren. Leren door: onderzoeken, filosoferen, reflecteren, beleven, ontmoeten, programmeren, koperslaan, koken. Leren over jezelf en leren met en van elkaar. We noemen dit leren met hoofd, hart en handen, ofwel onderwijs voor de ontwikkeling van denken, voelen en willen. Met ons weloverwogen curriculum leggen wij een sterke basis voor de ontwikkeling van 'vaardigheden voor de éénetwintigste eeuw', zoals die door Stichting Leerplanontwikkeling (SLO) zijn vastgesteld: creativiteit, kritisch denken, probleemoplosvaardigheden, communiceren, samenwerken, digitale geletterdheid, sociale vaardigheden en zelfregulering.

Individu - klas. We zoeken steeds naar een gebalanceerde verhouding tussen leren vanuit de dynamiek van de klas en individueel leren. 'Autonomie in verbondenheid' omschrijft voor ons de adequate school waarnaar we streven. De persoonlijke leerweg van iedere leerling verrijkt de school in al haar gemeenschappelijkheid.

- In de eerste twee leerjaren wordt de heterogene klas van de basisschool voortgezet waarbij de leerling de lesstof persoonlijk en op eigen niveau verwerkt. Er is een vaste mentor die de meeste vakken geeft. Met deze eerste twee heterogene leerjaren creëren we een essentiële 'leerruimte' voor de leerlingen op cognitief en sociaal vlak. Deze ruimte is in onze ogen nodig om tot een passende selectie op niveau te kunnen komen en de eigen leerstrategie te ontdekken.
- Vanaf het derde jaar zitten de leerlingen in een vmbo-t, havo of vwo klas en volgen vanuit die klas de lessen, die voor een groot deel groepsgewijs worden gevolgd en individueel worden verwerkt.
- Een groot aantal vakken behoort tot het verplichte en gezamenlijke curriculum. Hiermee komen de leerlingen in aanraking met zaken, 'werelden' of materie die niet altijd binnen hun eigen straatje zullen passen. De leerlingen worden zo gestimuleerd drempels te overwinnen en grenzen te verleggen. Ze leren van elkaar en leren tegelijkertijd met verschillen om te gaan. Voor een aantal (met name ambachtelijke) vakken geldt dat we een hoge kwaliteitsstandaard kunnen hanteren vanwege het gemeenschappelijke curriculum en de investering in de daarbij noodzakelijke middelen.

Ontwikkelingsfasen. In het leerplan gaan we uit van de ontwikkelingsfasen van kinderen. Per leerjaar volgen we in klassenverband deze ontwikkelingsfasen met specifieke leerstof, thema's en didactiek. Daarnaast wordt iedere leerling in zijn of haar eigen persoonlijke ontwikkeling individueel begeleid en creëren we ruimte voor de leervraag en interesse van iedere individuele leerling.

Individuele leerroute. Kenmerkend voor de individuele leerroute op het Kairos College is de balans die we zoeken tussen keuze en verplichting, tussen vrijheid en verantwoordelijkheid.

We werken structureel aan zelfsturing, co-creatie en zelfreflectie:

- in het dagelijkse periodeonderwijs bij de vakleerkrachten
- in individuele leerlijnen voor de kernvakken ondersteund door ICT-toepassingen
- in de wekelijkse vrije ruimte uren en keuzevakken
- doordat de leerlingen gedurende hun hele schoolperiode werken aan een persoonlijk portfolio, waarin persoonlijke leer- en ontwikkelingsdoelen en jaarprojecten worden uitgewerkt
- in schoolbrede projecten en 'start-ups' door leerlingen
- door individuele stages en (internationale)uitwisselingsprojecten
- door middel van leerling-mentor gesprekken gericht op de persoonlijke leer- en ontwikkelingsdoelen en eigen projecten
- door mentor-leerling-oudergesprekken over leer- en ontwikkelingsdoelen, eigen reflectie en beoordeling
- en verder door een actieve rol voor de leerlingenraad

2. AUTONOMIE EN CREATIEF LERAARSCAP

Kairos principe. De leerkrachten vormen de spil van de school. Op het Kairos College gaan we uit van de autonomie van de leerkracht. Binnen het ontwikkelingsgerichte leerplan ontwerpen de leerkrachten hun

lessen zelf en kiezen daarbij de werkvormen. Hiermee kunnen zij zich vanuit hun eigen bevoegdheid verbinden met de lesstof en met de behoeften van de leerlingen, waardoor levendige en betekenisvolle lessen ontstaan. Het leraarschap beschouwen we als kunst: vanuit goede voorbereiding met volle aandacht in het moment alert en adequaat kunnen handelen en ontmoeting tot stand brengen. De toegewijde leerkracht weet het juiste moment (kairos moment) vast te pakken. Door autonoom te zijn en de leerlingen een creatieve houding voor te leven gaat dit krachtige principe ook voor de leerlingen werken.

Éducation permanente. Het Kairos College zien we als een lerende school. Ook de leerkrachten willen blijven leren, zij werken in leerteams samen en in co-creatie met de leerlingen. Ook voor de leerkrachten is 'autonomie in verbondenheid' een krachtig uitgangspunt.

3. CIRCULAIR DENKEN EN HANDELEN

Duurzaamheid. Duurzaamheid is de leidraad voor de school als minisamenleving. Hierbij past een energie-neutraal en circulair gebouw, het gebruik van duurzame materialen en beleid gericht op de gezondheid en vitaliteit van leerlingen, leerkrachten en medewerkers. Een prettige werkdag voor iedereen op de school door een fijne omgeving (klimaat, inrichting, beweegruimte, buitenruimte, passende werk- en leerplekken) en een optimaal leefritme (ademend rooster). We streven ernaar de meest duurzame school van Amsterdam te worden en anderen hiermee te inspireren.

Circulariteit in de les. In de lessen besteden we veel aandacht aan de samenhang tussen processen en ontwikkelingen in de wereld en aan de kringloopprocessen in de natuur. We richten ons op het ontwikkelen van een bewustzijn over processen die duurzaamheid belemmeren en processen die duurzaamheid verhogen. We reflecteren op de mens in relatie tot de natuur, het principe '*from cradle to cradle*' en de verbinding tussen natuur en cultuur. In dit kader neemt koken een centrale plaats in op het Kairos College als een verbindende schakel tussen veel vakken en activiteiten. Bij biologie, scheikunde, geschiedenis, economie, maatschappijleer, cultuurlessen, techniek of kunst: vanuit allerlei invalshoeken ontdekken we samenhang en nieuwe mogelijkheden.

De gezonde, duurzame leefstijl wordt als een rode draad geïncorporeerd in onze lessen. Een kantine met biologisch eten waarin de leerlingen (projectmatig) werken, een biologische schooltuin met seizoensverkoop en leerlingen die hun eigen omgeving onderhouden vormen belangrijke aandachtspunten van de school.

ONDERWIJSAANBOD smeden en programmeren

Op het Kairos College krijgen de leerlingen een breed aanbod van kernvakken/leervakken, creatieve- en expressievakken, bewegingsvakken, ambachtvakken, activiteiten. De school biedt diverse werkvormen ondersteund door moderne middelen en techniek. Smeden, skypen, etsen, electro, stages, schilderen, koor, koken, filosofie, facetime, dans, debat, scheikunde, stop motion, literatuur, landmeetkamp, toneel, tuinieren, programmeren, parcival: dit is een greep uit ons leerplan.

- Leervakken zoals Nederlands, wiskunde, geschiedenis, aardrijkskunde, biologie en scheikunde worden gedurende een periode van drie weken iedere ochtend klassikaal gegeven als periodeonderwijs. Dit periodeonderwijs geeft ruimte voor verdieping, beleving, eigen onderzoek door de leerling, persoonlijke verwerking van de leerstof, samenwerking, vakoverstijgend leren en een concentrische leergang en een 'opmaat' met bewegen of muziek.
- Voor de kernvakken Nederlands, wiskunde, Engels volgen de leerlingen ook hun eigen uitdagende leerroute met ondersteuning van ict-toepassingen.
- Wekelijks is er vrije ruimte waarbij leerlingen projectmatig individueel of groepsgewijs werken.
- Lessen als koorzang en euritmie worden het hele jaar door op wekelijkse basis gevolgd.
- Ambachtvakken worden in groepen op wekelijkse basis in langere periodes gegeven. Ambachtelijk werk zien we als een belangrijk blijvend onderdeel van de maatschappij. Maar ambachtelijke oefening -als specialiteit van het vrijeschoolonderwijs- houden we ook levend uit pedagogisch standpunt: via handwerk word je op een directe manier geconfronteerd met 'de wereld', soms in al haar weerbarstigheid. Zo geven we het vak smeden in het kader van wilsontwikkeling en motorische vaardigheden opdoen.

ONDERWIJSTIJD ademen

Leerlingen hebben dertig contacturen per week en volgen twaalfhonderd onderwijsuren per schooljaar. Een schooldag duurt gemiddeld zeven uur, van 08:30 uur tot 15:30 uur, met 's middags een lange pauze voor lunch én eigen ruimte en tijd voor bijvoorbeeld koken/mentorgesprekken/eigen project. We volgen het landelijke schoolvakantierooster. Er is ruimte op school om huiswerk te maken na de contacturen. Door een dynamisch rooster creëren we een effectieve schooldag voor leerlingen en leerkrachten. We streven naar een goede verhouding tussen concentratie en verwerken, in- en uitademen, les en pauze, bewegen en stilzitten, binnen en buiten, denken en doen, opnemen en creëren. Ruimte voor jezelf, ruimte voor ontmoeting, harmonie tussen individu en gemeenschap.

CONTEXT onderwijsvernieuwing

Onderwijsvernieuwing. Met ons onderwijsconcept geven wij antwoord op een aantal fundamentele vraagstukken in het onderwijs in het algemeen en op vraagstukken in het Nederlandse vrijeschoolonderwijs. Onder veel onderwijsvernieuwers wordt gesproken over persoonsvorming, brede ontwikkeling en burgerschap: het vrijeschoolonderwijs heeft een schat aan ervaring en werkvormen die deze onderwijsdoelen uitkiend en effectief handen en voeten geeft. Onder vrijeschoolleerlingen, -ouders en -leerkrachten leeft de wens voor effectief gepersonaliseerd leren: onze uitwerking voor 'autonomie in verbondenheid' (Aziza Mayo*) ondersteund door digitale technologie laat een nieuwe weg zien voor de vrijeschoolpedagogiek. Ons onderwijsconcept is uniek:

- in de balans die wij zoeken tussen individueel leren ondersteund door digitale technologie en vormend gemeenschappelijk onderwijs
- door onze focus op creatief en autonoom leraarschap, geborgd in een vooropleiding
- door ons plan voor een congruente en zelfsturende organisatiestructuur
- en door beleid gericht op de school als een gezonde, vitale en duurzame minisamenleving, een circulair gebouw met duurzaamheid als leidraad

Vraag en aanbod. Met dit plan sluiten we aan bij de behoefte die leeft onder ouders en leerlingen in de regio Amsterdam voor meer vrijeschoolonderwijs. Jaarlijks blijkt een groot tekort aan onderwijsplekken op het Geert Groote College Amsterdam en het Rudolf Steiner College in Haarlem. Zie verder in hoofdstuk 6.

* Lectorale rede 'Autonomie in verbondenheid' door dr. Aziza Mayo, Hogeschool Leiden, 2015.

EFFECTIVITEIT en KWALITEIT

Sterke traditie. Het vrijeschoolonderwijs bestaat ruim negentig jaar in Nederland en heeft haar effectiviteit in die periode veelvuldig bewezen. Goede gemiddelde eindexamenresultaten en veel oud-scholieren die tevreden terugkijken op hun schoolperiode en die de vaardigheden die zij hebben opgedaan op allerlei terreinen inzetten.

Leerlingvolgsysteem. Wij staan voor een bewuste inzet van toetsen en testen. Ons uitgangspunt hierbij is de totaalontwikkeling van de leerling. We geven naast cijfers ook woord-getuigschriften. Zoals alle scholen van de stichting VSVONH werken we met Magister. Een belangrijk leerling volgmiddel is het reeds genoemde persoonlijk Portfolio dat de leerling opbouwt. Naast vaardigheden worden hierin ook ontwikkelingsdoelen per leerjaar beschreven.

Vrijeschoolvisitatie. De school participeert in de vrijeschoolvisitatie, waarin vertegenwoordigers van andere vrijescholen één keer per vier jaar langskomen voor een kritische blik op het (vrijeschool)onderwijs.

RPO. De bestuurder van de Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland heeft ons plan laten opnemen in het huidige Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen als een initiatief 'categorie 3' (2015).

3. Organisatiestructuur

Bestuur. We streven naar de oprichting van het Kairos College als onderdeel van de Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland (VSVONH). De stichting VSVONH wordt gevormd door het Geert Groote College Amsterdam als hoofdvestiging met BRINnummer 16TS en twee nevenvestigingen. Het Kairos College zou opgericht kunnen worden als derde nevenvestiging, naast de Adriaan Roland Holtschool in Bergen en het Rudolf Steiner College in Haarlem. Binnen de stichting is ruimte voor vestigingseigen initiatief en eigen karakter op intern organisatorisch vlak en op onderwijs-inhoudelijk vlak, een '*couleur locale*'.

De stichting VSVONH werkt vanuit een '*two-tier-governance model*' waarbij de algemeen directeur verantwoording aflegt aan een Raad van Toezicht.

Schoolleiding. Iedere vestiging binnen de stichting wordt geleid door een rector die beslissingsbevoegd is en de eindverantwoordelijke is. De rector vertegenwoordigt de school richting de onderwijsinspectie, onderwijsinstanties, schoolbesturen en de bovenschoolse overlegstructuren binnen de stichting.

Organisme. Op het Kairos College beschouwen we de organisatie als een organisme, een vitaal geheel van verschillende deelnemers met gezamenlijke waarden, intentie en visie.

Vertrouwen, gelijkwaardigheid en respect staan aan de basis van al het handelen op de school. De leerlingen, leerkrachten, schoolleiding, ouders en ondersteunend personeel vormen kringen die nauwgezet met elkaar samenwerken en van elkaar leren en zo gezamenlijk de school constitueren als een congruente leergemeenschap. Iedere kring wordt in deze organische structuur als gelijkwaardig beschouwd en gerespecteerd vanwege zijn specifieke rol in het geheel. We hechten grote waarde aan ieders inbreng en daarom hebben leerkrachten, ouders én leerlingen een plek in onze medezeggenschapsraad en de overkoepelende medezeggenschapsraad van de stichting.

DE LEERKRACHT

Scheppend vermogen. Onze organisatie is erop gericht het scheppend vermogen van de leerkrachten zoveel mogelijk te stimuleren waardoor zij vanuit toewijding hun leraarschap kunnen vormgeven. Naast vakbekwaamheid en educatieve vaardigheden hechten wij waarde aan de bevoegenheid van de leerkracht waarmee hij zijn lessen bezieling kan geven en waarmee hij een voorbeeld is voor de leerlingen. De leerkracht is een voorbeeld in 'leren, handelen en zijn'.

Zelfsturende lerende teams. Op het Kairos College werken de leerkrachten in kleinschalige zelfsturende lerende teams en in vaksecties samen. We laten ons hierbij inspireren en begeleiden door de werkwijze van de stichting 'Leerkracht' (www.stichting-leerkracht.nl).

Een zelfsturend lerend team bestaat uit zeven leerkrachten uit verschillende vakgebieden. Het team is rondom circa drie klassen uit verschillende leerjaren georganiseerd. De teams zijn verantwoordelijk voor het onderwijs en begeleiding, dus zowel voor de uitvoering als de ontwikkeling van het curriculum en de pedagogiek. Elk team beschikt over een eigen scholingsbudget. De vaksecties zijn georganiseerd rond een vak en zijn verantwoordelijk voor een samenhangende leerlijn van klas 7 tot en met klas 12. Binnen de teams gaat het om concreet samenwerken, elkaar ondersteunen en lessen voorbereiden; 'vergaderen' is minder aan de orde. Voor de uitwisseling met de schoolleiding heeft ieder team en iedere vaksectie een voorzitter die na een bepaalde periode deze functie overdraagt aan een ander lid uit zijn team of vaksectie. Intervisie, collegiaal advies, feedback, dialoog en korte lijnen kenschetsen de interactie tussen de leerkrachten.

Vooropleiding Kairos College. Het leraarschap dat wij voor ogen hebben op basis van een creatieve mentaliteit en de wil tot zelfontwikkeling verdient een verdiepende vooropleiding. Om het innovatieve karakter van de school te borgen en de structuur van kleine leerteams neer te zetten, starten we voorafgaand aan het eerste schooljaar met een vooropleiding voor leerkrachten. Deze opleiding zal fungeren als selectieprocedure voor het startende eerste team en wordt gecontinueerd in studie en intervisie in de teams. De vooropleiding wordt momenteel ontworpen door ervaren leerkrachten uit ons netwerk. Hierbij is samenwerking gewenst met onder andere: de Vereniging van vrijescholen, de Vrijeschool begeleidingsdienst, Stichting Orion, De Nederlandse School, Nieuwe Opleidingsschool Amsterdam, Samenwerkende Conceptscholen in Amsterdam.

Onderwerpen die aan bod komen tijdens de vooropleiding zijn:

- Het vrijeschoolleerplan en menskunde als grondslag
- Balans vinden als leraar tussen autonomie en verantwoordelijkheid
- Congruentie: dat wat je 'voorleeft', wordt overgenomen door de leerlingen

- Lerende teams: efficiënt werken en voorbereiden door samenwerken
- Differentiëren op niveau en de ontwikkeling van individuele leerlijnen

Personeelsbeleid. Het personeelsbeleid op het Kairos College motiveert de leerkrachten en medewerkers en stimuleert zelfontwikkeling. Dit gebeurt 'op maat' en is voor iedereen anders. In de lerende teams hebben de leerkrachten aandacht voor elkaar, waarmee uitval en burn-out zoveel mogelijk worden voorkomen. Jonge leerkrachten worden extra ondersteund en ontzien bij neven-taken. We volgen het functioneren en welzijn van de leerkrachten onder andere met functioneringsgesprekken, onder leiding van de voorzitter van het team. Middels het Persoonlijk Ontwikkelings Plan (POP) wordt tijdens deze gesprekken besproken wat de leerkracht wil ontwikkelen. Er zijn gezonde werktijden. De combinatie van werk en gezin willen we zoveel mogelijk ondersteunen door mogelijk kinderopvang te faciliteren. Leerlingen verzorgen regelmatig maaltijden voor de leerkrachten. Dit alles is gericht op het verzorgen en stimuleren van het menselijk kapitaal. We streven ernaar dat iedereen zich gezien voelt op het Kairos College in een sfeer van vertrouwen en veiligheid.

DE LEERLINGEN

De leerlingen participeren actief in de schoolgemeenschap, zoals zij dat later ook in de samenleving zullen moeten kunnen. De mentor is de eerste aanspreekpersoon voor de leerling. Hij of zij bespreekt de wensen en ideeën van de leerlingen tijdens het wekelijkse mentoruur. Deze wensen en ideeën krijgen een platform in de wekelijkse werksessie van de lerarenteams. Leerlingen nemen taken op zich binnen de school, zodat zij ook in autonomie hun verantwoordelijkheid kunnen nemen. De leerlingenraad heeft daadwerkelijk invloed op (aspecten van) de koers van de school. Leerlingen van een andere vestiging komen één keer per jaar langs voor een leerlingeninspectie. De uitkomst daarvan wordt aan bestuur, schoolleider en voorzitters gepresenteerd. De schoolleiding hanteert deze 'audit' als leidraad voor een school-ontwikkelplan. Verder dragen de leerlingen samen met de medewerkers verantwoordelijkheid voor het gebouw en de omgeving van de school. Zij worden betrokken bij de inrichting, verzorging en het onderhoud.

DE ROL VAN OUDERS

De betrokkenheid van ouders is groot op het Kairos College. Zij zijn vanaf het begin onderdeel van het 'organisme' van de school, het initiatief voor het oprichten lag immers bij hen. Vanuit het oprichtingsproces van de basisschool hebben wij een cultuur gerealiseerd waarbij de ouders en medewerkers in wederzijds respect en vertrouwen met elkaar samenwerken. Ouders vormen een belangrijk deel van de lerende gemeenschap en hebben invloed op de identiteit van de school. Er is ruimte voor dialoog middels een ouderaad, ouderavonden, kind-besprekingen, lezingen en scholing in avonduren. De expertise, de kennis en het netwerk van ouders verrijken de school doordat we onder andere themabijeenkomsten en beroepdagen organiseren.

ROL VAN DE INITIATIEFNEMERS EN PARTNERS

Voor de leden van de initiatiefgroep zijn verschillende rollen te voorzien in het Kairos College, naar gelang hun functie en expertise:

- Wiebe Brouwer is bestuurder van de stichting VSVONH
- Christine Cornelius zal betrokken zijn bij de aanneming van leerkrachten en de vooropleiding
- Alle leden van de initiatiefgroep en expertisegroep hebben zich gecommitteerd om in de volgende fase van vormgeving van de nieuwe school hun bijdrage te leveren
- Een aantal leden van de initiatiefgroep zal zitting nemen in de eerste Medezeggenschapsraad van de school, aangevuld met leden van het eerste lerarenteam. Hiermee zullen zij de ontwikkelde visie kunnen borgen in de school.

Voor de ontwikkeling van onze pijler duurzaamheid gaan we een samenwerkingsverband aan met:

- Esther Boukema van Smaak te Pakken, kookeducatie, www.smaaktepakken.nl
- Metabolic, www.metabolic.nl

Voor verdere partners zullen we contact leggen met onder andere Anmec, Waternet, Amsterdam Metropolitan Solutions, Hogeschool van Amsterdam Urban Technologies en lokale (stads)landbouw/tuinbedrijven.

4. Huisvesting

Voor de huisvesting van het Kairos College streven we naar een duurzaam gebouw met een passende inrichting en buiten-omgeving, die het onderwijs en onze ambitie tot het vormen van een congruente en gezonde schoolgemeenschap optimaal ondersteunen.

Het eerste schooljaar bestaat de school uit maximaal 150 leerlingen, na zes jaar is de school uitgegroeid tot een maximum van 750 leerlingen. Om de doorlopende leerlijn te versterken leeft de wens om in Amsterdam-Noord gezamenlijke, dan wel nabij gelegen, huisvesting te vinden voor Vrijeschool Kairos en het Kairos College samen.

Circulair. Zonnepanelen, regenwatergebruik, daktuinen als airco, verticale tuinen, gezonde luchtsystemen, slim gebruik van daglicht, stadshout, lokale afvalkringloop, zelfvoorziening, bouwen met gebruikte materialen. Voor de benodigde expertise op het gebied van duurzame architectuur en technologie hebben wij contact gezocht met het lokale bedrijf Metabolic uit Amsterdam-Noord. Metabolic is gespecialiseerd in circulaire technologie en duurzame bouw- en sociale projecten. We hopen met dit bedrijf tot een vruchtbare samenwerking te komen in het ontwerpen van een klimaatneutraal gebouw en het slim gebruiken van buitenruimte. Ook op educatief vlak leeft de wederzijdse wens tot een inspirerende samenwerking.

Ruimte in 'vleugels'. We willen onze ruimtes deels vormgeven in drie 'vleugels'. Hiermee kan de inrichting van de lokalen afgestemd worden op de onderwijsvraag en is gemakkelijk uitwisseling mogelijk waar wenselijk. Klas 7 en 8 hebben een stamlokaal. Waar nodig maken deze klassen gebruik van de vakspecifieke lokalen. De hogere klassen verplaatsen per vak van lokaal naar lokaal. Iedere vleugel vraagt een eigen inrichting:

- Talen vleugel/middenbouw vleugel: hier zijn de lokalen voor meerdere talen te gebruiken, door middel van schuifwanden of andere architectonische handigheden. Op deze manier kan afwisselend zelfstandig en/of in groepen gewerkt worden.

- Ateliervleugel: atelierruimtes te gebruiken voor de kunst- en ambachtvakken zoals metaalbewerken, houtbewerken, textiel, film en computer, koken, tekenen en schilderen. Deze vleugel vraagt om ruimtes met veel daglicht, waar gewerkt kan worden aan grote tafels.

- Bèta vleugel: deze vleugel herbergt vakspecifieke inrichting voor onder andere wiskunde, aardrijkskunde en natuur- en scheikunde.

Gemeenschappelijke ruimtes. Gemeenschappelijke ruimtes zijn essentieel voor het onderwijs op het Kairos College. Het gaat om:

- een theaterzaal waar de hele school in past voor onder andere toneeluitvoeringen, debatten, koor, jaaropeningen en jaarafsluitingen
- een grote keuken waar met een hele klas gekookt kan worden
- een kantine waarin de hele school kan aanschuiven
- bewegingsruimte binnen voor gym en dans en een sportveld buiten
- buitenruimte voor pauze
- ruimte voor tuinieren met een aantal klassen
- 'open' ruimte waar leerlingen 'start-ups' kunnen ontwikkelen (een buitenplek of schuur of kelder)
- een lerarenkamer
- multifunctionele ontmoetingsruimtes: samenwerken, stilteplekken, huiswerkbegeleiding

Nieuwbouw of bestaand pand? We stellen hoge eisen aan ons schoolgebouw, maar zien meerdere manieren om onze doelen te bereiken, zoals:

- het betrekken van een bestaand gebouw dat stap voor stap wordt aangepast, in stadsdeel Noord zien wij de voormalige Prinses Beatrixschool aan de Meeuwenlaan als zeer geschikte locatie
- kiezen voor nieuwbouw, waarbij duurzaamheid aan de basis ligt voor het ontwerp
- deelnemen in het vooruitstrevende project in de Buiksloterham zoals bijvoorbeeld 'Schoonschip': een drijvende circulaire woonwijk die vanaf 2016 zal worden gebouwd op het IJ in Amsterdam-Noord. Op 5 maart 2015 is door twintig organisaties het Manifest Circulair Buiksloterham ondertekend.

Samenwerken en ruimte delen. Het Kairos College gaat graag samenwerkingsverbanden aan met lokale bedrijven en instellingen. Voor de schooltuin zien wij mogelijkheden voor samenwerkingsverbanden met een zorg-of stadsboerderij of stadslandbouwbedrijf rondom Amsterdam-Noord.

5. Doelmatigheid

In december 2015 stelden wij een meerjaren begroting op in het kader van de wedstrijd Onze Nieuwe School. In dit hoofdstuk Doelmatigheid kwam deze meerjaren begroting aan bod, die uitging van de mogelijke startdatum per schooljaar 2017/2018.

De mogelijke 'prijs', de subsidie vanuit de Gemeente Amsterdam, werd alvast op papier besteed aan kosten in de verdere ontwikkel-fase van de school en het leerplan (innovatie, individuele leerlijnen, duurzaamheid in gebouw en in de les, communicatie).

Bij de herziening van dit document is een nieuwe meerjaren-begroting nog niet gereed (mei 2016).

6. Ouderinteresse

Voor ons initiatief is veel belangstelling onder ouders in de regio Amsterdam. Wij zijn begonnen met een animopeiling onder ouders via een formulier op onze website en via Facebook. Om een reëel beeld te krijgen van het mogelijke leerlingenaantal en de groei van de school hebben we in dit hoofdstuk de cijfers in kaart gebracht van de recente leerlingenstromen in de regio Amsterdam.

DIRECTE ANIMOPEILING

Op 28-12-2015 telden wij 370 leerlingen op onze lijst met intentionele aanmeldingen. In de komende periode verwachten we onze bekendheid uit te kunnen breiden en richten we ons op het verder informeren van onze doelgroep door middel van onze website en nieuwsbrieven.

LEERLINGENSTROMEN

Leerlingen vanuit vrijescholen in de regio Amsterdam:

- De directe aanleiding voor ons initiatief is de oprichting van basisschool Vrijeschool Kairos in Amsterdam-Noord. Per december 2015 zijn hier 144 leerlingen ingeschreven tussen 4 en 10 jaar. Het merendeel van de ouders van Vrijeschool Kairos geeft aan dat zij als vervolgschool voor het Kairos College zouden kiezen.
- De drie basisscholen voor vrijeschoolonderwijs ten noorden van Amsterdam leveren jaarlijks bijna 100 brugklassers. Het gaat om de scholen in Almere, Purmerend en Zaandam. Voor deze leerlingen is geen voortgezet vrijeschoolonderwijs beschikbaar, tenzij gekozen wordt voor een lange reistijd richting Amsterdam-Zuid, Bergen of Haarlem.
- Al een aantal jaren is er sprake van overaanmelding op de scholen voor voortgezet vrijeschoolonderwijs in de hele provincie Noord-Holland. Bij ons is bekend dat in Amsterdam en Haarlem bij elkaar jaarlijks ruim 100 leerlingen worden uitgeloot.
- In 2015 zijn 110 kleuters uitgeloot op de drie Amsterdamse basisscholen voor vrijeschoolonderwijs (Geert Groote School 1 en 2 en Vrijeschool Kairos). Dit cijfer geeft aan dat de vraag groter is dan het aanbod van vrijeschoolonderwijs in Amsterdam. Mogelijk stromen deze leerlingen alsnog in op het voortgezet vrijeschoolonderwijs.

Vanuit andere basisscholen (geen vrijeschoolonderwijs):

De belangstelling voor vrijeschoolonderwijs is in de periode 2012-2015 landelijk gegroeid met 15%. De *Verenging van vrijescholen* heeft onderzoek gedaan naar de redenen voor deze groei en naar de leerlingenstromen. Hieruit volgt dat 62% van de vrijeschoolleerlingen in klas 7 (brugklas) niet afkomstig is van een basisschool voor vrijeschoolonderwijs. Voor onze regio hebben wij de cijfers van twee scholen voor voortgezet vrijeschoolonderwijs waaruit blijkt dat de afgelopen vijf jaar dit percentage op gemiddeld 48% (Bergen) en 50% (Amsterdam) lag. Wij verwachten op grond deze cijfers ook veel leerlingen aan te trekken van basisscholen (zonder vrijeschoolonderwijs) in Amsterdam en omstreken¹.

Prognose Stadsdeel Amsterdam-Noord:

Uit cijfers van OIS² blijkt dat de leerlingenaantallen op scholengemeenschappen, havo/vwo- scholen en de vwo-scholen met ongeveer 4% zullen groeien de komende tien jaar. Daarnaast zal de groei van leerlingenaantallen in Amsterdam-Noord (+22%) sterker zijn dan in de rest van de stad, voornamelijk door de vele nieuwbouwprojecten in dit stadsdeel.

Ouderbetrokkenheid: de rol van ouders op het Kairos College staat beschreven in hoofdstuk 3.

1) bijlage 1 Onderzoek 'Kiezen voor de vrijeschool' uitgegeven door de Vereniging van vrijescholen, www.vrijescholen.nl

2) bijlage 2 Leerlingenprognose OIS, door Onderzoek, Informatie, Statistiek Gemeente Amsterdam, www.ois.amsterdam.nl

Over dit document

Document

Dit document omschrijft het plan voor de oprichting van het Kairos College, voortgezet vrijeschoolonderwijs voor vmbo-t, havo en vwo in Amsterdam-Noord. Het is opgesteld door de Initiatiefgroep Kairos College in het kader van de Amsterdamse scholenwedstrijd Onze Nieuwe School (augustus-december 2015). De hoofdstukkenindeling en inhoud van dit document zijn aan de hand van criteria van de Gemeente Amsterdam tot stand gekomen, om als geldig *Startdocument* van *nieuwe Schoolmakers* beoordeeld te kunnen worden in de *Incubator-fase* van de wedstrijd.

- Verantwoording herziene versie mei 2016: de hoofdstukken 1, 2, 5 en 6 zijn voorzien van (kleine) wijzigingen en/of *updates*.

Context en planning

In september 2014 startte vanuit een ouderinitiatief in Amsterdam-Noord Vrijeschool Kairos voor basisonderwijs, met als hoogste leerjaar klas 3. Per schooljaar 2018-2019 staat deze klas, als eerste lichte middelbare scholieren, klaar voor het Kairos College. Wij streven daarom naar de start van het Kairos College per schooljaar 2018-2019. Onze vooropleiding voor leerkrachten 'Vrijeschoolpedagogiek voor voortgezet onderwijs' willen we van start laten gaan in schooljaar 2016-2017.

Initiatiefgroep en Stichting Vrienden van Vrijeschoolonderwijs Kairos, december 2015

Vanuit Vrijeschool Kairos is de Initiatiefgroep Kairos College gevormd. De groep bestaat uit:

- Wiebe Brouwer (bestuurder van de Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland)
- Christine Cornelius (oud-leerkracht Geert Groote College en oprichter van en verteller bij Het Verhalenhuis)
- Sascha Holthaus (schoolleider van Vrijeschool Kairos en Geert Groote School 2)
- Ilja de Leeuw (ouder en student filosofie)
- Floor van der Meulen (bestuurslid van Oudervereniging Vrijeschool Kairos)
- Nicoline Vink (initiatiefnemer voor Vrijeschool Kairos en voorzitter van Oudervereniging Vrijeschool Kairos)

Voor de ontwikkeling van het leerplan wordt onze initiatiefgroep ondersteunt door: Tjeerd de Boer (leerkracht Geert Groote College, Amsterdam), Esther Boukema (eigenaar van De Smaak te Pakken, Amsterdam), Freek op 't Einde (rector Adriaan Roland Holtschool, Bergen), Eva van Haastrecht (leerkracht Geert Groote College, Amsterdam), Edith Ploeg (directeur OBS De Zonnewijzer, Haarlem) en Louwra van der Valk (leerkracht Mare College, Leiden).

Om het initiatief te ondersteunen is op 20 november 2016 is de *Stichting Vrienden van Vrijeschoolonderwijs Kairos* opgericht. De stichting wordt bestuurd door: Jeroen de Lange (voorzitter), Willem Renes (secretaris) en Judith Ratten (penningmeester).

Colofon

Projectleider:	Nicoline Vink
Tekst en redactie:	Floor van der Meulen
Illustratie:	Ton Mensenkamp